

Gemeente Amsterdam
Gemeenteraad
Gemeenteblad

Initiatiefvoorstel voor de raadsvergadering van

woensdag 4 en donderdag 5 november 2020

Jaar	2020
Afdeling	1
Nummer	1205
Publicatiedatum	28 oktober 2020
Agendapunt	14
Datum initiatiefvoorstel	29 juni 2020

Onderwerp

Instemmen met het initiatiefvoorstel 'Zet racisme en discriminatie overboord met het Amsterdams sportakkoord' van de leden De Jong, Blom, Simons, Mbarki, Van Dantzig, N.T. Bakker, Taimounti, Bloemberg-Issa en Ceder en kennisnemen van de bestuurlijke reactie

Met dit initiatiefvoorstel stellen wij u voor het volgende besluit te nemen:

Tekst van openbare
besluiten wordt
gepubliceerd

De gemeenteraad van Amsterdam

Gezien het initiatiefvoorstel van de leden De Jong, Blom, Simons, Mbarki, Van Dantzig, Bakker, Taimounti, Bloemberg-Issa en Ceder van 29 juni 2020, getiteld: 'Zet racisme en discriminatie overboord met het Amsterdams sportakkoord'. Mede gezien de bestuurlijke reactie op het initiatiefvoorstel en de behandeling in de raadscommissie voor Zorg, Jeugd en Sport;

besluit:

- I. in te stemmen met genoemd initiatiefvoorstel;
- II. het college van burgemeester en wethouders te verzoeken:
 1. Geef mensen die te maken hebben met racisme en/of discriminatie een stem in het proces naar de maatregelen in het lokaal sportakkoord;
 2. Zorg voor bewustwording van racisme en vooroordelen in de aangekondigde trainingen en cursussen in de Agenda Sport & Bewegen 2019-2022;
 3. Maak onderdeel van het sportakkoord dat er meer diversiteit komt bij bestuurders, trainers en coaches van Amsterdamse sportverenigingen;
 4. Spreek af dat sportclubs zich inzetten om ook racisme en discriminatie door supporters tegen te gaan;

5. Sluit aan bij de campagne van de KNVB die deze zomer start en werk daarbij als Amsterdam met rolmodellen om vertrouwen te krijgen en bepaalde doelgroepen te stimuleren;
6. Werk samen met externe partijen die al expertise hebben op het gebied van sport en racisme bij de uitwerking van het beleid;
7. Vraag advies aan de Amsterdamse Sportraad over hoe racisme op de lange termijn aangepakt kan worden en om hier aandacht aan te geven in hun adviezen;
8. Probeer sporten inclusiever te maken door sporten die overwegend door kinderen van ouders uit bepaalde groepen gedaan worden, onder de aandacht te brengen bij kinderen met andere achtergrond;
9. Monitor en evalueer wat het Amsterdams Sportakkoord oplevert in de bestrijding van discriminatie en racisme in de sport.

III. kennis te nemen van de bestuurlijke reactie op het initiatiefvoorstel.

IV. test

Wettelijke grondslag

Gemeentewet art. 147a, lid 1

Initiatiefvoorstel

Inleiding

In de sportwereld vindt helaas nog altijd racisme en discriminatie plaats. De afgelopen periode is er veel aandacht besteed aan de wedstrijd tussen FC Den Bosch en Excelsior Rotterdam. Tijdens deze wedstrijd werd Excelsior-speler Mendes Moreira racistisch bejegend door de supporters van Den Bosch. Een zichtbaar geëmotioneerde Mendes vertelde na afloop van het duel dat de uitlatingen van de supporters van FC Den Bosch hem erg veel pijn deden (RTV Rijnmond, 2019). In de dagen na de wedstrijd gaven allerlei sporters aan dat de KNVB en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport hard moesten optreden tegen de supporters van Den Bosch (AD 1, 2019). Daarnaast zouden er allerlei maatregelen getroffen moeten worden om ervoor te zorgen dat het niet meer gebeurt. Ondanks al deze ophef vond er twaalf dagen na het duel Den Bosch - Excelsior opnieuw een racistisch incident plaats. Ditmaal werd Sekou Sidibe van Jong PSV racistisch bejegend door de supporters van Helmond Sport (AD 2, 2019).

Bovenstaande voorbeelden zijn slechts het topje van de ijsberg als het gaat om racisme in Nederland. De meeste voorbeelden in dit voorstel, in de media en literatuur gaan over voetbal. Het lijkt daar zich het meest - of in elk geval het meest openbaar - te manifesteren. Racisme en discriminatie komt voor bij alle

sporten en op alle niveaus, en kan betrekking hebben op onder andere huidskleur, achtergrond, geloofsovertuiging, seksuele gerichtheid. Helaas ook in Amsterdam.

Amsterdam zou in het voorjaar van 2020 een lokaal Sportakkoord sluiten met sportaanbieders, bonden, NOC*NSF, kennisinstellingen en andere partners om ervoor te zorgen dat de veiligheid van het sportklimaat verbetert (Gemeente Amsterdam, 2018). In het sportakkoord komt specifiek te staan hoe de gemeente racisme en discriminatie wil gaan aanpakken. De wethouder Sport heeft aangegeven dat 'de gemeente van verenigingen eist dat zij alles in het werk stellen om structureel racisme en discriminatie uit te bannen'. Zo is een van de aangekondigde maatregelen dat sportverenigingen zelfs hun huisvesting kunnen verliezen, als zij niet voldoende doen om racisme en discriminatie tegen te gaan. Dat is veelbelovend.

Helaas is de uitwerking van het sportakkoord door de coronacrisis vertraagd en komt het pas in het najaar van 2020. Met de aanpak van racisme kan niet genoeg haast gemaakt worden. Daarom doen GroenLinks, BIJ1, D66, PvdA, SP, DENK, Partij voor de Dieren en ChristenUnie voorstellen die kunnen worden opgenomen in het Lokaal Sportakkoord dat in het vierde kwartaal van 2020 wordt gesloten.¹ Dit voorstel wil het lokaal sportakkoord versterken en aanvullen door aanbevelingen te doen die kunnen meegenomen worden in de ontwikkeling van dit akkoord. Uiteraard kan na goedkeuring van de gemeenteraad al van start worden gegaan met uitvoering van dit voorstel.²

Hieronder zal achtereenvolgens geschetst worden in welke vormen racisme en discriminatie in sport voorkomt op basis van wetenschappelijke literatuur. Vervolgens wordt ingegaan op wat er op verschillende niveaus gebeurt om racisme tegen te gaan. Tot slot wordt aangegeven wat er in Amsterdam zou moeten gebeuren en worden tien opdrachten aan het college gepresenteerd.

Racisme in sport

Dit voorstel richt zich op discriminatie in de sportwereld in de brede zin: op basis van huidskleur, afkomst, geloofsovertuiging, seksuele voorkeur of gender(identiteit). De aanpak van racisme en discriminatie kent geen gemakkelijke oplossing maar vraagt om een groot aantal afzonderlijke maatregelen. Dit voorstel spitst zich toe op racisme, omdat recent veel sporters hebben aangegeven dat zij hier last van ondervinden.

Onder racisme verstaan we: "uitsluiting, ongelijke behandeling, discriminatie, verbaal en fysiek geweld op basis van fenotype' (Hesse, 2004).

Wetenschappelijk onderzoek biedt meer inzicht aan de aard en uitingen van racisme in de sport. Volgens Noors onderzoek dat door Massao & Fasting

¹ Bron: brief betreffende planning belangrijke dossiers portefeuille wethouder Kukenheim, dd 15 juni 2020.

² Dit voorstel is tot stand gekomen mede dankzij Arum Guadeloupe die in het kader van zijn stage bij de fractie van GroenLinks Amsterdam onderzoek deed naar racisme in de sport en hoe dat kan worden aangepakt.

(2010) is uitgevoerd ervaren sporters met een migratieachtergrond op drie manieren racisme in de sportwereld: stereotypering, racistische leuzen en incidenten en andere behandeling. Hieronder wordt ingegaan op deze verschillende vormen.

1) *Stereotypering*

Er zijn verschillende stereotypen aanwezig in de sportwereld (Sterkenburg, 2012). Een dominant stereotype stelt dat sporters met Afrikaanse “roots” atletisch superieur zijn. De gedachte is dat dit door hun biologische voordelen komt (Azzarito & Harrison, 2008). De sporters met sub-Saharaanse Afrikaanse ‘roots’ zouden fysiek ‘gifted’ zijn en mentaal zwakker. Sporters zonder migratieachtergrond zouden veel intellectueler zijn. Dit blijkt uit onderzoek in verschillende landen en sporten zoals het Verenigd Koninkrijk, Australië, Noorwegen en de Verenigde Staten (Spaaij et. al., 2015).

Dit stereotype zou zorgen voor meer druk tijdens het presteren voor sporters met sub-Saharaanse Afrikaanse ‘roots’: zij moeten harder moeten werken om waardering te krijgen voor hun prestatie aangezien het ‘iets natuurlijks’ en op die manier worden zij constant als minderwaardig gepositioneerd (Massao & Fasting, 2010). Hiernaast is het stereotype van een persoon van invloed op de positie in het veld. Het zorgt ervoor dat sporters met een Afrikaanse achtergrond vaak een positie in het veld krijgen waar fysieke vaardigheden centraal staan, terwijl spelers zonder migratieachtergrond een positie krijgen die gerelateerd staat aan intelligentie en tactiek. Dit blijkt uit onderzoek in verschillende landen en ook bij verschillende sporten zoals voetbal, American Football en honkbal. Overigens is dit niet bij elke sport en in elk land in dezelfde mate het geval, zo bleek bijvoorbeeld uit Amerikaans onderzoek dat er geen positionele segregatie (“stacking”) bij basketbal werd geconstateerd. (Spaaij et. al., 2015)

De consequentie van deze positionele segregatie zorgt er mede voor dat er weinig coaches met een migratieachtergrond in leidinggevende en organisatorische posities actief zijn. Zij worden immers minder snel erkend om hun tactisch of strategisch inzicht, wat een belangrijke eigenschap is voor een coach. Er meerdere factoren die zorgen dat er bijna geen coaches en bestuursleden met een migratieachtergrond actief zijn. Zo is er in sommige sporten een glazen plafond, toont Europees onderzoek aan. Hierdoor kunnen veel sporters en coaches met een migratieachtergrond niet in leidinggevende posities terechtkomen (FRA, 2010). Het is problematisch dat er geen coaches en bestuurders met een migratieachtergrond zijn, omdat zij een soort ‘gate keeper functie’ vervullen. Coaches zonder migratieachtergrond hebben niet dezelfde ervaringen en zijn daardoor vaak onbewust gewend om racistische incidenten te verkleinen. Sporters met een migratieachtergrond geven aan dat ze veel klachten niet doorgeven aan de coach, omdat ze denken dat hun klacht zal worden gebagatelliseerd (Massao & Fasting, 2010). Er is over het algemeen weinig vertrouwen in ‘Nederlandse’ (witte) leidinggevendenden wat racisme en discriminatie betreft. Dat komt door ervaringen in de sport, in het dagelijks leven, binnen de eigen sociale kring en met de berichtgeving in de media.

Sporters ervaren een 'sociale kramp' bij dit onderwerp, blijkt uit onderzoek onder jonge spelers in het betaald voetbal (Harmsen et al., 2019). Het stereotype van atletische superioriteit is door de samenleving geïnternaliseerd en bij vrijwel iedereen in de maatschappij aanwezig (Azzarito & Harrison, 2008). Ook bij docenten lichamelijke opvoeding. Het stereotype beïnvloedt leerlingen mogelijk in hun beleving van het eigen lichaam en sport-aspiraties (Sterkenburg, 2012). Stereotypen kunnen bijvoorbeeld de participatie aan bepaalde sporten ontmoedigen. Zo geven sportsociologen Coakley & Pike (2009) aan dat witte kinderen in de Verenigde Staten niet snel kiezen voor sprint of basketbal als sportbeoefening op school, ook al zijn ze er erg goed in. De kinderen hebben bij voorbaat al het idee kansloos te zijn tegen zwarte kinderen waarvan wordt gedacht dat zij daar genetisch beter geschikt voor zouden zijn. Azzarito & Harrison (2008) laten eveneens zien dat witte jongens tijdens gymlessen vaak niet kiezen voor basketbal dat voornamelijk door zwarte jongens wordt beoefend. Dit komt onder andere door het stereotype dat zwarte jongens van nature beter kunnen springen dan witte jongens. De geïnterviewde gymleraar deelde dit stereotype.

2) Racistische leuzen en incidenten

Sporters hebben ook met racisme te maken door racistische leuzen en incidenten. De voorbeelden van spreekkoren in het Nederlandse en Europese profvoetbal zijn legio. Recente scheldpartijen bij de wedstrijd Den Bosch - Excelsior en Jong PSV - Helmond werden in de inleiding bij dit voorstel al genoemd. Bij wedstrijden van Ajax zijn antisemitische spreekkoren helaas niet ongebruikelijk.

Sporters met een migratieachtergrond hebben regelmatig met de racistische leuzen te maken, en ook de enkele scheidsrechter en trainer met een migratieachtergrond heeft ervaring met racistische bejegening of incident (NRC, 2020). Ajax-doelman André Onana gaf in een interview aan dat hij er bijna bij elk uitduel last van heeft (NOS, 2019). Ook op andere sportniveaus komt dit voor, of beter gezegd, op alle niveaus en in alle sporten. Waarschijnlijk komt het bij amateurvoetbal nog meer voor dan in het profvoetbal. Ook bij Amsterdamse amateurwedstrijden komen racistische of discriminerende opmerkingen voor. Vaak komt het van supporters zoals ouders die langs de kant staan. Wanneer zij opmerkingen maken, zeggen ze 'dat is niet racistisch bedoeld, maar slechts om de speler uit evenwicht te brengen'. Zolang zij niet worden aangesproken door een coach of bestuurslid, blijft deze cultuur in stand.

Racistische leuzen of incidenten komen bij elke sport voor. Veel voorbeelden komen van het voetbal, dat met 1,2 miljoen leden bij de KNVB de grootste sport van Nederland is. Maar ook in andere sporten komt dit voor, en bij sporten waar overwegend witte mensen aan doen, is het mogelijk ook een reden voor mensen van kleur om de sport niet te beoefenen. Zo hebben Serena en Venus Williams aangegeven dat zij meermaals zowel op als buiten het tennisveld racistische bejegening meemaakten. En recent vertelde hockeyer Terrance Pieterse dat hij als een van de weinige donkere spelers vaak opmerkingen over

zijn huidskleur te horen krijgt.³

Racistische leuzen en incidenten zijn niet altijd intentioneel. Opmerkingen kunnen ook onbewust worden gemaakt. Dit houdt in dat de persoon die een opmerking maakt of handeling doet niet weet dat deze ervaren wordt als racistisch of beledigend. De opmerkingen en incidenten komen van medesporters, supporters of andere coaches (Massao & Fasting, 2010). Gesprek en bewustzijn stimuleren onder (jonge) sporters, leraren en coaches is belangrijk om racisme en discriminatie tegen te gaan.

3) *Andere behandeling*

Tot slot is er bewijs gevonden dat personen met een migratieachtergrond anders behandeld worden. In basketbal en bij Amerikaans voetbal krijgen sporters met een migratieachtergrond minder betaald dan personen zonder migratieachtergrond. Ook al presteren de personen met een migratieachtergrond beter, zij krijgen nog steeds minder betaald (Spaaij, 2015). Een ander voorbeeld hiervan is dat André Onana geweigerd werd door een Italiaanse club, omdat hij een donkere huidskleur heeft (RTL, 2019). Tot slot hebben sporters ook nog te maken met online racisme en met de media die bepaalde beelden in stand houden. Landen waar daar onderzoek naar is gedaan, zoals in Engeland, laat zien dat het online racisme sterk toeneemt.

Niet alle sporters ervaren racisme en discriminatie op dezelfde manier. Zo laat een onderzoek gedaan naar Pakistaanse sporters in Groot-Brittannië zien dat zij racisme anders ervaren (Burdsey, 2010). Het racisme gaat naast hun uiterlijk ook over het geloof dat ze uitoefenen. Zo krijgen de Pakistaanse sporters spreekkoren te horen als 'terrorist'. Ook hebben moslimjongeren en Aziatische jongeren te maken met bepaalde stereotypen.

Als we kijken naar discriminatie in de sport, gaat dit verder dan racisme en discriminatie vanwege huidskleur of etnische achtergrond. Mensen van joodse afkomst moeten het vaak ontgelden bij spreekkoren. En ook mensen met een andere seksuele gerichtheid en/of genderidentiteit ervaren nog veel uitsluiting in de sport. Vooral in het topvoetbal voor mannen is homoseksualiteit nog een groot taboe, maar ook tennisster Martina Navratilova die in 2014 met haar partner Julia trouwde, gaf aan dat voor zowel mannelijke als vrouwelijke topsporters het nog steeds moeilijk was om voor hun seksualiteit uit te komen. Vaak komen topsporters pas uit de kast na hun topsportcarrière, zoals zwemmer Ian Thorpe. Daarom moet inclusief beleid ook gericht zijn op het tegengaan van discriminatie van leden van de LHBTIQ+-gemeenschap.

Huidig beleid

Dat er racisme en discriminatie is in de sport, is niet nieuw. Zeker sinds de

³ <https://www.volkskrant.nl/sport/terrance-pieters-over-racisme-in-het-hockey-het-is-klaar-nu-ik-durf-de-confrontatie-aan-te-gaan-bcc4e017/>

genoemde recente grote incidenten, wordt er extra ingezet om racisme tegen te gaan.

Lokaal

De gemeente Amsterdam heeft al generiek beleid om racisme en discriminatie in de stad aan te pakken en te voorkomen. Van discriminatie op de woningmarkt, op de arbeidsmarkt tot op scholen. Daarnaast heeft de gemeente beleid ook specifiek beleid om sport inclusiever te maken. In de Agenda Sport en Bewegen 2019-2022 (Gemeente Amsterdam, 2018) staat dat iedere Amsterdammer zich welkom moet voelen in de sport. Amsterdam herbergt een grote diversiteit aan mensen en het maakt niet uit wat de geaardheid, achtergrond of cultuur van een persoon is. Het sportklimaat moet veilig en tolerant zijn voor al deze groepen. Dit komt in de praktijk echter niet altijd voor. Mensen worden onheus bejegend, bedreigd en gediscrimineerd. Daar wil de gemeente verandering in brengen. De gemeente wil dit gaan doen door programma's en training aan te bieden om onbewust gedrag tegen te gaan. Er gaat daarbij ook speciale aandacht uit naar de LHBTIQ-doelgroep.

Het programma Veilig, Inclusief en Pedagogisch sterk bestaat uit 4 onderdelen:

1. Basiseisen Veilig Sportklimaat
2. Inclusief sporten: sociale toegankelijkheid en een gezonde sportomgeving
3. Verbeteren pedagogische kwaliteit trainers en sportleiders
4. Versterken sportaanbieders

Concreet moet dit vorm krijgen in het volgende aanbod voor verenigingen, coaches, trainers, sportbuurtwerkers en anderen, dat de komende jaren ontwikkeld zal worden (Agenda Sport & Bewegen 2016-2022, p. 24, p 26):

- Cursusaanbod voor bestuursleden en trainers/vrijwilligers op het gebied van bestuurlijke en pedagogische kwaliteiten aan sportaanbieders aanbieden;
- De training "clubkadercoach";
- Ondersteuning van sportaanbieders door de sportpedagoog;
- Een basiseisenpakket veilig sportklimaat invoeren;
- Kennisuitwisseling, bewustwording gericht op- en uitvoering van gedragsregels inclusief sporten en bewegen realiseren; en
- Een sportaanbiedersscan en een sportomgevingsscan.

Er wordt 10,6 miljoen euro geïnvesteerd in een veilig en tolerant sportklimaat. Dit wordt uitgewerkt in het lokaal sportakkoord, in navolging op het Nationaal Sportakkoord. Een van de maatregelen die de wethouder al heeft aangekondigd, is dat Amsterdamse sportclubs hun huisvesting kunnen verliezen wanneer zij laks optreden bij racisme en discriminatie. Op deze manier wil de gemeente ervoor zorgen dat sportclubs inclusiever worden en wil het racisme en discriminatie tegengaan. In het sportakkoord zal onderscheid

worden gemaakt tussen amateur- en professionele sportverenigingen (AT5, 2019).

Landelijk

Daarnaast wordt er ook landelijk aandacht besteed aan het probleem van racisme in het voetbal. Het kabinet heeft 14 miljoen euro uitgetrokken om dit te bestrijden.

Naar aanleiding van het racistische incident bij de voetbalwedstrijd Den Bosch - Excelsior heeft de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB) op 9 februari 2020 het beleidsplan "*Voetbal is voor iedereen*" gelanceerd. De KNVB wil racisme en exclusie in de voetbalwereld aanpakken door te voorkomen, signaleren en sanctioneren.

Europees

De UEFA besteedt veel aandacht aan diversiteit in het voetbal. De voetbalbond heeft een campagne opgestart genaamd "*equal game*". De kernboodschap van de campagne is dat iedereen plezier moet hebben tijdens het voetballen. De campagne gaat verder dan alleen demografische afkomst, maar focust zich hiernaast ook op gender, leeftijd, beperkingen en sociaaleconomische status. Door middel van de campagne en hieruit volgende projecten wil de UEFA discriminatie inperken en van voetbal een inclusiever spel maken. In tegenstelling tot de KNVB heeft de UEFA al stappen gezet betreft de diversiteit binnen de organisatie. Zo heeft de organisatie een project in Noorwegen opgezet om meer diversiteit te stimuleren. Echter is er nog steeds een gebrek aan diversiteit aangaande leiderschapsposities in de verschillende bonden (AD, 2019). De FIFA heeft de afgelopen periode een statement gemaakt dat er voortaan harder zal worden opgetreden tegen racisme en discriminatie. Clubs en spelers kunnen rekenen op forse geldboetes en schorsingen wanneer het toch voorkomt (HLN, 2019). De FIFA en UEFA proberen het probleem echter niet bij de wortel aan te pakken. Ze hanteren een iets bredere definitie dan de KNVB. Echter, er valt bij beide organisaties nog veel winst te behalen op het gebied van online racisme, de rol van media, stereotypering en diversiteit in de top.

Rooney Rule

Een buitenlands voorbeeld is de NFL, de Amerikaanse "American Football" bond, waarvan de werkzaamheden enigszins te vergelijken zijn met die van de KNVB, al gaat de NFL alleen over het hoogste niveau. Van het totaal aantal spelers in de NFL bestaat 70% uit een minderheidsgroep (Sonnad, 2018). Echter is er niet veel diversiteit onder bestuurders, CEO'S en hoofdcoaches (Sonnad, 2018). Om ervoor te zorgen dat er meer diversiteit in leidinggevende posities komt heeft de NFL de zogeheten "*Rooney Rule*" ingesteld. Dit houdt in dat sportclubs coaches van minderheidsgroepen moeten uitnodigen tijdens de sollicitatieprocedures. Vanaf 2009 moesten clubs niet alleen hoofdcoaches uitnodigen als er een vacature was, maar ook bestuursleden en de algemeen manager. Als gevolg van de Rooney Rule steeg het aantal hoofdcoaches in de

NFL naar 27% in 2011 (Paine, 2020). De afgelopen jaren is het percentage echter gedaald en daarom heeft de NFL de regel nogmaals aangepast (NFL, 2020). Het is dus een onderwerp dat blijvend aandacht vraagt van bestuurders om effectief te zorgen voor diversiteit.

Voorstel: racisme en discriminatie overboord met het Amsterdams sportakkoord

De gemeente Amsterdam kan leren van onderzoeken en ervaringen elders, om racisme en discriminatie aan te pakken. Er zijn al wat hoofdlijnen aangekondigd over hoe de aanpak van racisme en discriminatie in het sportakkoord vorm moet krijgen. Dat wordt nu uitgewerkt samen met clubs.

Het tegengaan van racisme en discriminatie in de sport kent geen *quick fixes*. Het is een proces van lange adem waarbij vele maatregelen moeten helpen om vooroordelen, stereotyperingen en discriminerend gedrag tegen te gaan. Met dit initiatiefvoorstel willen de indieners voorstellen doen om het Amsterdamse anti-discriminatiebeleid aan te scherpen en te zorgen voor een veilig sportklimaat voor iedereen. Daarbij geloven we vooral in bewustwording, educatie en verbinding als oplossing voor dit taaie probleem.

Hierbij doen de indieners tien voorstellen om het aangekondigde sportakkoord aan te scherpen en aan te vullen:

1. **Geef mensen die te maken hebben met racisme en/of discriminatie een stem in het proces naar de maatregelen in het lokaal sportakkoord.** Betrek mensen die gediscrimineerd worden bij de voorbereiding van het sportakkoord en de maatregelen die genomen worden tegen racisme en discriminatie in de sport. Zij hebben immers de ervaring en weten hoe het voelt om gediscrimineerd te worden. Te vaak wordt dit niet gedaan, zie bijvoorbeeld bij de presentatie van het beleid genaamd 'Ons voetbal is van iedereen' dat de KNVB introduceerde, waarbij niemand van kleur op de voorgrond stond (Trouw, 2020). Beleid heeft minder kans van slagen en krijgt minder steun van mensen die discriminatie aan den lijve ondervinden, wanneer zij niet betrokken zijn bij de totstandkoming. Door degenen die er dagelijks mee bezig zijn te betrekken, ontstaan creatievere en betere oplossingen. Datzelfde geldt voor organisaties die vertrouwen hebben bij de mensen die het betreft en expertise hebben opgebouwd op dit gebied.
2. Zorg voor **bewustwording van racisme en vooroordelen** zowel bij sporters als bij trainers en bestuurders. In de aangekondigde trainingen en cursussen in de Agenda Sport & Bewegen 2019-2022 is het nodig om expliciet het bestaand onderzoek naar (onbewuste) stereotypering in

de sport aan de orde te laten komen, bijvoorbeeld dat donkere jongens fysiek sterker maar strategisch zwakker dan hun witte leeftijdsgenootjes zijn, of dat hockey een elitesport is. Door bewustwording bij trainers, coaches, bestuurders en sporters zelf kunnen we ervoor zorgen dat de onderliggende structuren worden aangepakt en racisme en discriminatie worden voorkomen. Ook moet er aandacht zijn voor de slachtoffers van racisme. Kijk of daarbij kan worden samengewerkt met bijvoorbeeld Ajax en grote ijshockey-, basketbal- en/ of hockeyclubs om kinderen via school of sportclubs voor te lichten over racisme, en de Anne Frank Stichting die al voorlichting geeft.

3. Maak onderdeel van het sportakkoord dat er **meer diversiteit komt in besturen en onder trainers, coaches en scheidsrechters** bij Amsterdamse sportverenigingen, waarbij het gaat om diversiteit in de breedste zin van het woord zoals achtergrond, huidskleur, gender en seksuele gerichtheid. Zo doorbreken we stereotyperingen. Bespreek met sportverenigingen of zij Rooney Rule kunnen introduceren waarbij zij bij vacatures voor trainer, coach of bestuurslid altijd ook mensen met migratieachtergrond uitnodigen voor een sollicitatiegesprek, en bespreek met verenigingen of er doelstellingen en streefcijfers afgesproken kunnen worden.
Bekijk of talent met een migratieachtergrond geholpen kan worden bij het navigeren binnen de wereld van het sportmanagement, bijvoorbeeld door online modules die ontwikkeld worden door het Mulier Instituut en de EUR.
4. Ook discriminatie door supporters en mensen langs de lijn moet worden tegengegaan met het sportakkoord. **Spreek af in het lokaal sportakkoord dat sportclubs zich inzetten om racisme en discriminatie door supporters aan te pakken.** Er moet een cultuur ontstaan waarbij mensen elkaar aanspreken. Antisemitische spreekkoren mogen niet meer voorkomen. Racistische uitlatingen tegen spelers moeten direct worden aangepakt. Effectief is om fans die zich racistisch hebben uitgelaten, in contact te brengen worden met sporters die er last van hebben. Ook helpt het wanneer bestuursleden van de club in het weekend ook bij de wedstrijden zijn om ter plekke te zien hoe het gaat en om zo nodig mensen aan te spreken, zodat er een cultuurverandering ontstaat. Tot slot moet gewerkt worden aan aangiftebereidheid: door aangiften en/of meldingen kan het probleem duidelijker in kaart gebracht worden en kunnen via strafzaken voorbeelden gesteld worden.
5. **Sluit aan bij de campagne van de KNVB** die deze zomer start en werk daarbij als Amsterdam met **rolmodellen** om vertrouwen te krijgen en bepaalde doelgroepen te stimuleren. Betrek (oud-)topsporters van kleur die een groot bereik hebben.

6. **Werk samen met externe partijen die al expertise hebben** op het gebied van sport en racisme bij de uitwerking van het beleid. Voorbeelden hiervan zijn 'Kick it out!', het Europees Agentschap voor Fundamentele Rechten, Football Against Racism in Europe (FARE Nederland) en Amsterdamse voormalig profspelers van kleur, van joodse afkomst of die homoseksueel zijn. Er wordt veel onderzoek gedaan naar het tegengaan van racisme in de sport en er is bijvoorbeeld al een keurmerk.⁴ Ook zijn er oud-profvoetballers zoals Edgar Davids die zich al lange tijd met deze problematiek bezighouden, zich uitspreken over racisme en (lokale) overheden adviseren. De gemeente moet voortbouwen op bestaande kennis in plaats van onderaan te beginnen.
7. **Vraag ook de Amsterdamse Sportraad** om in hun adviezen aandacht te besteden aan racisme en discriminatie en vraag de Sportraad hierin samen te werken met maatschappelijke organisaties die zich bezighouden met anti-discriminatie.
8. **Probeer sporten meer inclusief te maken** bijvoorbeeld door sporten die minder bekend zijn onder Amsterdammers met een migratieachtergrond meer te promoten en andersom. Zo kunnen hockey, tennis en watersport bekender worden gemaakt bij kinderen van ouders met een migratieachtergrond. En kunnen sporten en clubs die juist wel gevonden worden door kinderen met een migratieachtergrond, meer onder de aandacht worden gebracht van witte kinderen.
9. **Monitor en evalueer** wat het Amsterdams sportakkoord oplevert in de bestrijding van discriminatie en racisme in de sport, en rapporteer daar elke zes maanden over aan de raad. Vraag bij deze evaluatie ook elke keer feedback van vertegenwoordigers van mensen van kleur, anti-racisme organisaties en bijvoorbeeld het Meldpunt Discriminatie en Racisme Amsterdam.

Bronnen:

Gemeente Amsterdam, Agenda Sport en Bewegen 2019-2022

AD 1. (2019). Verkregen van *Luide roep om zware straf voor FC Den Bosch*
<https://www.ad.nl/nederlands-voetbal/luide-roep-om-zware-straf-voor-fc-den-bosch~a4fd53ed>

AD 2. (2019). Verkregen van *Helmond Sport onderzoekt racistisch incident jegens Jong PSV'er Sidibe*
<https://www.ad.nl/nederlands-voetbal/helmond-sport-onderzoekt-racistisch-incident-jegens-jong-psv-er-sidibe~a75956ef/>

⁴ <https://www.fyjas.nl/>

AT5, 'Sportverenigingen dreigen huisvesting te verliezen na discriminatie of racisme', 19 november 2019.

Azzarito, L. and L. Harrison Jr. 2008. "'White Men Can't Jump': Race, Gender and Natural Athleticism.' International Review for the Sociology of Sport 43: 347–364.

Burdsey, D. (2010). British Muslim experiences in English first-class cricket. International Review for the Sociology of Sport, 45(3), 315-334.

Cleland, J., & Cashmore, E. (2016). Football fans' views of racism in British football. International Review for the Sociology of Sport, 51(1), 27-43.

Harmsen, Elling en Van Sterkenburg (2019), Racisme, sociale kramp en innerlijke drijfkrachten in het betaald voetbal. *Mulier Instituut, Be. People. en Erasmus Universiteit*.

Hesse, B. (2004). Im/plausible deniability: racism's conceptual double bind. *Social identities*, 10(1), 9-29

Massao, P.B. and K. Fasting. 2010. 'Race and Racism: Experiences of Black Norwegian Athletes.' International Review for the Sociology of Sport 45(2): 147–162.

NRC Handelsblad, "Deze 17 voetballers, trainers en officials zwijgen niet langer over racisme", Interviewserie. 28 februari 2020.

Spaaij, R., Farquharson, K., & Marjoribanks, T. (2015). Sport and social inequalities. *Sociology Compass*, 9(5), 400-411.

Sterkenburg, 2012. Race/Ethnicity, Sport and the Research/Policy Relationship. Opens external *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, 4 (1), 112-116.

Stukken

Meegestuurd
Ter inzage gelegd

Bestuurlijke reactie op het initiatiefvoorstel
n.v.t.

De leden van de gemeenteraad van Amsterdam

D.S. de Jong (GroenLinks)
S.R.H. Blom (GroenLinks)
S.H. Simons (BIJ1)
S. Mbarki (PvdA)
R.H. van Dantzig (D66)
N.T. Bakker (SP)
M. Taimounti (DENK)
J.F. Bloemberg-Issa (Partij voor de Dieren)
D.G.M. Ceder (ChristenUnie)
